

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

УДК 349.7

DOI <https://doi.org/10.32782/klj-2026-9.01>

АЛГОРИТМІЧНЕ ПРАВО ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ФЕНОМЕН: ВПЛИВ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ ДЕРЖАВНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ

Пікуля Тетяна Олександрівна,кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри теоретичної юриспруденції

Навчально-наукового інституту

«Юридичний інститут Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана»

ORCID ID: 0000-0003-0430-3255

У статті здійснено комплексний теоретико-правовий аналіз трансформації державного суверенітету в умовах поширення автоматизованих систем ухвалення рішень та впровадження технологій штучного інтелекту. Актуальність дослідження зумовлена інтенсивною цифровізацією державних функцій, у межах якої алгоритмічні системи дедалі частіше виконують функції, що традиційно належали виключно органам публічної влади, що об'єктивно впливає на природу владних повноважень і механізми їх реалізації. Метою дослідження є концептуалізація алгоритмічного права як нового міждисциплінарного феномена сучасної правової реальності та визначення його впливу на трансформацію традиційних уявлень про державний суверенітет.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціально-юридичні методи пізнання, зокрема системний, структурно-функціональний, порівняльно-правовий та міждисциплінарний підходи, що поєднують досягнення теорії права, філософії права та цифрових технологій і дозволяють комплексно оцінити правову природу алгоритмічних рішень. У роботі проаналізовано сучасні наукові дослідження європейських і українських авторів 2023–2025 років, а також національні й міжнародні нормативні акти у сфері регулювання штучного інтелекту та автоматизованого ухвалення рішень.

Обґрунтовано, що алгоритмічні системи трансформують суверенітет з моделі виключної державної влади у поліцентричну форму алгоритмічного врядування, що передбачає взаємодію державних інституцій, міжнародних організацій і приватних цифрових акторів, а також формування нових механізмів розподілу владних повноважень. Доведено, що програмний код набуває ознак нормативності та виступає інструментом регулювання суспільних відносин. Аргументовано необхідність правової інституціоналізації алгоритмічного права, запровадження механізмів алгоритмічної підзвітності, прозорості та контролю як ключових умов збереження цифрового суверенітету та забезпечення верховенства права в умовах автоматизації владних рішень.

Зазначено, що у перспективі алгоритмічне право може стати ключовою умовою формування ефективною й демократично орієнтованою цифровою держави. Особливої уваги потребує розвиток вітчизняних цифрових платформ, здатних гарантувати технологічну незалежність держави.

Ключові слова: алгоритмічне право, штучний інтелект, державний суверенітет, автоматизоване ухвалення рішень, цифрове врядування, алгоритмічна підзвітність, міжнародні стандарти.

Pikulia Tetiana. Algorithmic Law as an Interdisciplinary Phenomenon: Its Impact on the Transformation of State Sovereignty

The article provides a comprehensive theoretical and legal analysis of the transformation of state sovereignty in the context of the proliferation of automated decision-making systems and the implementation of artificial intelligence technologies. The relevance of the study is обусловлена the intensive digitalization of state functions, within which algorithmic systems increasingly perform functions that traditionally belonged exclusively to public authorities, thereby objectively influencing the nature of governmental powers and the mechanisms of their exercise. The aim of the study is to conceptualize algorithmic law as a new interdisciplinary phenomenon of contemporary legal reality and to determine its impact on the transformation of traditional notions of state sovereignty.

The methodological framework of the research is based on general scientific and special legal methods of inquiry, including systemic, structural-functional, comparative-legal, and interdisciplinary approaches. These approaches integrate the achievements of legal theory, philosophy of law, and digital technologies, enabling a comprehensive assessment of the legal nature of algorithmic decision-making. The study analyzes contemporary scholarly works of European and Ukrainian authors published between 2023 and 2025, as well as national and international legal acts regulating artificial intelligence and automated decision-making.

It is substantiated that algorithmic systems transform sovereignty from a model of exclusive state authority into a polycentric form of algorithmic governance, which involves the interaction of state institutions, international organizations, and private digital actors, as well as the formation of new mechanisms for the distribution of public powers. It is demonstrated that software code acquires features of normativity and functions as a regulatory instrument of social relations. The necessity of the legal institutionalization of algorithmic law is argued, along with the introduction of mechanisms of algorithmic accountability, transparency, and oversight as key conditions for preserving digital sovereignty and ensuring the rule of law in the context of automated decision-making.

It is noted that, in the future, algorithmic law may become a key condition for the formation of an effective and democratically oriented digital state. Particular attention should be paid to the development of domestic digital platforms capable of ensuring the technological independence of the state.

Key words: *algorithmic law, artificial intelligence, state sovereignty, automated decision-making, digital governance, algorithmic accountability, international standards.*

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток алгоритмічних систем і технологій штучного інтелекту суттєво трансформуює механізми функціонування державних інститутів. Автоматизація процедур публічного управління дає можливість оптимізувати державні послуги, зменшити корупційні ризики та підвищити ефективність ухвалення рішень. Разом із тим вона створює виклики правовому регулюванню, оскільки алгоритмічні системи стають фактичними учасниками правового процесу. Код, що визначає результат рішення, виконує нормотворчу функцію, якій раніше була притаманна виключно державна воля.

Постає питання: чи здатна держава в умовах автоматизації зберегти традиційне розуміння суверенітету, заснова-

ного на виключному праві встановлювати і застосовувати правові норми? Дослідження 2023–2025 років демонструють, що алгоритмічні системи впливають на процеси правозастосування настільки, що стають новим рівнем правової реальності, у якій необхідна переоцінка концепції суверенної держави.

У практиці публічного управління з'являються прецеденти інституціоналізації штучного інтелекту як елементу владних механізмів. Так, в Албанії запроваджено віртуального посадовця, створеного на основі алгоритмів штучного інтелекту, який функціонує в межах платформи e-Albania та залучається до надання адміністративних послуг і аналізу публічних процедур, зокрема у сфері публічних закупівель. Це свідчить про тенденцію деле-

гування окремих управлінських функцій алгоритмічним системам.

Показовим є також досвід Казахстану, де штучний інтелект інтегровано до складу ради директорів державного інвестиційного фонду «Самрук-Казина». Алгоритмічна система здійснює аналіз управлінських рішень, оцінює ризики, прогнозує сценарії розвитку та бере участь у формуванні стратегічних рішень.

Зазначені приклади засвідчують трансформацію ролі штучного інтелекту від допоміжного інструменту до фактичного учасника процесу ухвалення владних рішень, що актуалізує питання правової природи алгоритмічних рішень, меж делегування публічної влади та необхідності правової інституціоналізації алгоритмічних систем у контексті збереження державного суверенітету.

В Україні правові підстави застосування автоматизованих рішень формуються у межах Закону України «Про захист персональних даних» [1], Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» [2], Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» [3] та Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні [4], Однак ці акти не враховують повною мірою питання алгоритмічної підзвітності та прозорості ухвалення рішень, що унеможливує ефективне збереження цифрового суверенітету держави.

У міжнародному праві напрацьовуються підходи до регулювання алгоритмів, зокрема Європейська ініціатива AI Act [5] та рекомендації Ради Європи щодо алгоритмічного управління [6]. У цьому контексті взаємодія державних інституцій з алгоритмічними системами стає важливим дослідницьким напрямом.

У статті пропонується розглядати алгоритмічне право як новий феномен цифрової державності та окреслити його потенційний вплив на концепт державного суверенітету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика алгоритмічного ухвалення рішень і її впливу на публічну

владу активно розробляється у сучасному міждисциплінарному науковому дискурсі. У працях 2023–2025 років алгоритмічне право розглядається не лише як інструмент технічної оптимізації управління, а як самостійний феномен правової реальності, що трансформує механізми нормативного впливу.

Значний внесок у теоретичне осмислення автоматизованих рішень зробив Суксі М., який аналізує їх крізь призму принципу верховенства права та правової визначеності. Автор обґрунтовує, що відсутність прозорості алгоритмів може призводити до прихованого нормативного впливу, несумісного з класичними гарантіями прав людини [7].

Проблеми алгоритмічної підзвітності та відповідальності детально досліджуються у праці Румлус М., де наголошується на феномені «розподіленої відповідальності» у випадку автоматизованого ухвалення рішень у публічному секторі [8].

Янишівський М., аналізує перспективи імплементації європейських стандартів регулювання штучного інтелекту та підкреслює значення цифрового суверенітету для України [9].

Дослідження Кузьменко О. В., Лисенко І. В., та Гаряєва Г. М. акцентує увагу на практичних ризиках використання штучного інтелекту у юридичній діяльності без належних механізмів контролю [10].

Водночас аналіз наукових публікацій засвідчує відсутність комплексних досліджень, спрямованих на системне осмислення алгоритмічного права саме крізь призму трансформації державного суверенітету, що й визначає наукову новизну цієї статті.

Мета статті – концептуалізація алгоритмічного права як нового міждисциплінарного феномена сучасної правової реальності та визначення його впливу на трансформацію традиційних уявлень про державний суверенітет.

Виклад основного матеріалу дослідження. Алгоритмічне право формується на перетині юридичних норм, цифрового управління та технічних можливостей

штучного інтелекту. На відміну від традиційних підходів до правотворчості, алгоритмічне регулювання характеризується тим, що юридичні приписи трансформуються у програмний код, який безпосередньо визначає можливості й межі поведінки суб'єктів. Код стає матеріальною формою нормотворення, закріплюючи правила, які не потребують тлумачення чи застосування людиною. Саме тому науковець Лессіг Л. ще на початку розвитку цифрового права сформулював тезу «Code is Law» [11], яка нині отримує нове втілення у публічному адмініструванні.

У 2023–2025 роках значна увага дослідників приділяється нормативним аспектам автоматизованих рішень. Так, у монографії Маркку Суксі «Верховенство права та автоматизоване ухвалення рішень» аналізується проблема відповідності алгоритмічного управління принципам правової визначеності та верховенства права. Автор звертає увагу на те, що алгоритмічні системи можуть відтворювати дискримінаційні моделі прийняття рішень унаслідок некоректного набору навчальних даних, а отже, потребують незалежного контролю та юридичного інструментарію притягнення до відповідальності [7].

У статті Румлус М. наголошується, що алгоритмічні механізми ухвалення рішень перестають бути допоміжним засобом для посадових осіб, а перетворюються на складовий елемент системи влади. Якщо раніше відповідальність була персоніфікованою, то в умовах автоматизації спостерігається «розсіювання відповідальності», коли важко визначити суб'єкта, відповідального за результат – розробника, адміністратора, орган публічної влади чи сам алгоритм як інструмент [8].

Питання нормативності алгоритмічних рішень стає особливо актуальним з огляду на впровадження автоматизованих адміністративних процедур. Ідеться про нарахування соціальних виплат, визначення ризиків порушень, формування списків пріоритетності обслуговування громадян. У цих випадках рішення ухвалює не державний службовець, а алгоритм, який

оперує заданими критеріями та статистичними моделями.

Застосування алгоритмів надає державі можливість підвищити ефективність, забезпечити однаковість процедур і зменшити корупційний вплив. Разом із тим у нормативному сенсі алгоритм формує новий тип юридичної реальності. Оскільки програмний код виконує роль механізму обмеження поведінки, така модель управління набуває ознак «каскадної нормативності», коли один рівень нормотворення трансформується в інший – мовний правовий текст переводиться у технічну інструкцію дії.

У цьому контексті українські нормативні акти, такі як Закон України «Про захист персональних даних» від 01 червня 2010 року [1], Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 05 жовтня 2017 року [2] та Стратегія розвитку штучного інтелекту від 2 грудня 2025 року [4], створюють основу для регулювання цифрових ризиків, проте не охоплюють повною мірою питання алгоритмічної підзвітності та прозорості. Ця прогалина потребує законодавчого врегулювання, адже саме інституційні механізми контролю за алгоритмічними рішеннями є підґрунтям для подальшого збереження державного суверенітету в цифровому середовищі.

Проблема державного суверенітету завжди була центральною у теорії держави і права. Традиційно він визначався як верховенство публічної влади в межах національної юрисдикції та незалежність держави у зовнішніх відносинах. Проте цифровізація публічного управління та інтеграція алгоритмічних систем у владні механізми ставлять під сумнів усталені поняття суверенітету.

Насамперед застосування автоматизованих рішень означає, що частина публічної влади делегується технологічним системам, які можуть функціонувати автономно. Якщо рішення ухвалюється не посадовою особою, а алгоритмом, змінюється сама структура владного повноваження і традиційна модель контролю

та відповідальності. У низці праць європейських науковців наголошується, що алгоритм стає «нормотворчим агентом», оскільки він не лише виконує, а фактично встановлює межі реалізації прав і обов'язків громадян.

У 2025 році Ішханян Артур у статті «Парадокс суверенітету та інтернаціоналізму в управлінні ШІ: цифровий федералізм і глобальний алгоритмічний контроль» обґрунтував, що держави стикаються з парадоксальною ситуацією: з одного боку, вони прагнуть зберегти суверенітет і монополію на владне рішення; з іншого – забезпечення прозорості та захисту прав людини в алгоритмічних системах потребує координації на глобальному рівні [12]. Алгоритми стають елементом глобальної цифрової інфраструктури, яка функціонує поза межами окремої державної юрисдикції, а отже, будь-яка спроба ізоляції призводитиме до втрати ефективності управління.

Зокрема, автоматизовані системи соціального захисту, податкового адміністрування, кібербезпеки та електронного судочинства базуються на масивах даних, що циркулюють між різними системами, часто розташованими за межами держави. Це унеможлиблює повну реалізацію внутрішнього суверенітету у традиційному розумінні, коли всі інститути влади функціонують у межах національної правової системи.

Разом із тим держава покликана забезпечити належний режим юридичної відповідальності за автоматизовані рішення, які породжують правові наслідки для фізичних та юридичних осіб. У випадках, коли результат управлінського або правозастосовного рішення формується із використанням нейронних мереж, особливо актуалізується проблема визначення суб'єкта відповідальності. В українській правовій доктрині запропоновано декілька підходів до її вирішення, зокрема модель персоналізованої відповідальності розробника або замовника алгоритмічної системи, а також концепцію розподіленої відповідальності, відповідно до якої кожен учасник алгорит-

мічного ланцюга відповідає в межах своєї функціональної компетенції [12].

Водночас слід узяти до уваги, що зазначені підходи не враховують можливість до самонавчання алгоритмів, здатних змінювати логіку ухвалення рішень у процесі експлуатації, що фактично виходить за межі первинного програмування та ускладнює встановлення вини й причинно-наслідкового зв'язку. У цьому контексті проявляється обмеженість традиційної антропоцентричної моделі юридичної відповідальності та необхідність її трансформації в умовах алгоритмічного врядування і впровадження автономних систем штучного інтелекту.

Для України проблема суверенітету в алгоритмічних системах особливо важлива з огляду на курс на цифровізацію держави та інтеграцію в європейський правовий простір. Як зазначає Янишівський М., гармонізація з правом ЄС у сфері регулювання штучного інтелекту є ключовою умовою збереження цифрового суверенітету [9].

За таких умов учені вказують на необхідність удосконалення законодавства з урахуванням вимог відкритості алгоритмічних рішень та прав людини в інформаційному суспільстві, що є ключовою передумовою для зміцнення цифрового суверенітету держави [13].

Таким чином, автоматизація рішень трансформує суверенітет із абсолютної категорії на функціональний механізм, що передбачає здатність держави забезпечувати контроль над алгоритмічними системами та їх відповідність принципам верховенства права. Збереження суверенітету стає неможливим без розроблення механізмів аудиту, локалізації даних, юридичної відповідальності та міжнародної координації регулювання автоматизованих рішень

Уможливлення збереження державного суверенітету в умовах алгоритмізації владних рішень передбачає комплексну модернізацію правового регулювання, яке повинно охоплювати технологічні, організаційні та інституційні аспекти функці-

онування цифрових систем. Центральним принципом має стати підзвітність автоматизованих рішень державним інституціям та суспільству, що потребує створення національної нормативної основи алгоритмічного права.

У цьому контексті міжнародні стандарти становлять важливе джерело модернізації законодавства. Проєкт AI Act Європейського Союзу вводить принципи ризик-орієнтованого регулювання, спрямовані на те, щоб алгоритмічні системи, що мають високий ризик впливу на права людини, використовувалися під суворим наглядом та могли бути перевірені на відповідність демократичним цінностям [5]. Дослідження Румлус М. підтверджує, що особливого значення набуває можливість оскарження рішень, ухвалених алгоритмами, у незалежному судовому порядку. Додатково Рекомендації Ради Європи щодо відповідального алгоритмічного врядування закріплюють вимогу забезпечення права особи на оскарження автоматизованого рішення [8].

Алгоритмічна підзвітність стає ключовою умовою збереження суверенітету, оскільки лише контроль над процесами автоматизації дозволяє державі утримувати монополію на владне рішення. Проблема зводиться не до заборони алгоритмів, а до встановлення механізмів незалежної перевірки, аудиту навчальних даних, моніторингу критеріїв прийняття рішення та обов'язкового розкриття технічних параметрів.

Перспективним є інституціоналізація алгоритмічного контролю через створення національних регуляторів або наглядових органів. Їхня діяльність може бути спрямована на ліцензування алгоритмів, сертифікацію їхніх систем та встановлення стандартів пояснюваності. Практика Європейського Союзу свідчить, що подібні органи можуть функціонувати за аналогією з органами захисту персональних даних.

Україна у процесі гармонізації з правом Європейського Союзу має інтегрувати такі стандарти, водночас формуючи національні механізми локалізації даних, обме-

ження використання закритих алгоритмів у державному секторі та забезпечення права особи на пояснення автоматизованого рішення. Таким чином суверенітет набуває формалізованих гарантій у межах алгоритмічного врядування.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Алгоритмізація публічного управління і застосування автоматизованих систем ухвалення рішень становлять ключовий етап трансформації сучасної держави. Алгоритмічне право виникає як логічна відповідь на потребу у регулюванні владних рішень, що формуються не лише людьми, а й програмними моделями. Воно доповнює традиційне право, створюючи техніко-нормативний рівень регулювання, який уможливорює не лише тлумачення нормативності, а й її програмне забезпечення.

У цифровому середовищі державний суверенітет перестає бути монополією на примус і правотворення. Автоматизовані рішення, глобальні цифрові платформи та транскордонні потоки даних зумовлюють посилення взаємозалежності між державами та технологічними акторами. У цих умовах суверенітет набуває нового змісту: він уже не означає повної автономії, а проявляється у здатності держави забезпечувати контроль, підзвітність та відповідність алгоритмічних рішень принципам верховенства права.

Для ефективного забезпечення суверенітету необхідно впроваджувати національні стратегії алгоритмічного аудиту, формалізувати процедури пояснення автоматизованих рішень і створювати незалежні регуляторні органи загальнонаціонального рівня. Особливої уваги потребує розвиток вітчизняних цифрових платформ, здатних гарантувати технологічну незалежність держави. Водночас важливим є формування системи міжнародної координації, що дозволить узгодити національні суверенні права з необхідністю транскордонної взаємодії.

Україна, здійснюючи курс цифровізації і правової гармонізації з Європейським

Союзом, має потенціал для впровадження алгоритмічного права у практику публічного врядування. Поєднання національної стратегії локалізації алгоритмів із міжнародними стандартами прозорості та підзвітності сприятиме збереженню цифро-

вого суверенітету та підвищенню довіри суспільства до державної влади. У перспективі алгоритмічне право може стати ключовою умовою формування ефективно й демократично орієнтованої цифрової держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.
2. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>.
3. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.
4. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2025 № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-p#Text>.
5. Artificial Intelligence Act: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council, COM/2021/206 final. Brussels, 2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52021PC0206>.
6. Recommendation CM/Rec(2024) on Principles for Responsible Algorithmic Governance. Strasbourg : Council of Europe, 2024. URL: <https://search.coe.int/cm?i=0900001680b1e593>
7. Suksi M. The Rule of Law and Automated Decision-Making. Cham : Springer, 2023. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-30142-1>.
8. Rumulus M. Governing AI: A Narrative Review of Algorithmic Accountability and Legal Frameworks. *Journal of Law Review*. 2025. Vol. 3. №. 2. P. 101–112. DOI: <https://doi.org/10.61978/legalis.v3i2.810>.
9. Yanyshivskiyi M. Regulation of Artificial Intelligence in Ukraine in the Framework of Harmonisation with EU Legal Norms. *Legal Research Review*. 2024. №. 1. P. 24–32. DOI :<https://doi.org/10.23939/dg2024.53>.
10. Кузьменко О. В., Лисенко І. В., Гаряєва Г. М. Актуальні питання використання технології штучного інтелекту в юридичній діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Т. 1. № 90. С. 100–106. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.1.14>.
11. Lessig L. Code: And Other Laws of Cyberspace. New York : Basic Books, 1999. URL: <https://lessig.org/images/resources/1999-Code.pdf>.
12. Ishkhanyan A. The sovereignty-internationalism paradox in AI governance: digital federalism and global algorithmic control. *Discover Artificial Intelligence*. 2025. Vol. 5. Art. 123. DOI:<https://doi.org/10.1007/s44163-025-00374-x>.
13. Rodrigues R. Legal and Human Rights Issues of AI: Gaps, Challenges and Vulnerabilities. *Journal of Responsible Technology*. 2020. Vol. 4. Art. 100005. DOI:<https://doi.org/10.1016/j.jrt.2020.100005>.

REFERENCES:

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010, June 1). Pro zakhyst personalnykh danykh : Zakon Ukrainy vid 01.06.2010 № 2297-VI [On personal data protection (Law No. 2297-VI)]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> [in Ukrainian].
2. Verkhovna Rada of Ukraine. (2017a, October 5). Pro osnovni zasady zabezpechennia kiberbezpeky Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 05.10.2017 № 2163-VIII [On the basic principles of cybersecurity of Ukraine (Law No. 2163-VIII)]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> [in Ukrainian].

3. Verkhovna Rada of Ukraine. (2017b, October 5). Pro elektronnu identyfikatsiiu ta elektronni dovirchi posluhy : Zakon Ukrainy vid 05.10.2017 № 2155-VIII [On electronic identification and electronic trust services (Law No. 2155-VIII)]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> [in Ukrainian].

4. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2025, December 2). Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukraini : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 02.12.2025 № 1556-r [On approval of the Concept for the development of artificial intelligence in Ukraine (No. 1556-r)]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-p#Text> [in Ukrainian].

5. European Commission. (2021). *Artificial intelligence act: Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council* (COM/2021/206 final). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52021PC0206> [in English].

6. Council of Europe. (2024). *Recommendation CM/Rec(2024) on principles for responsible algorithmic governance*. Retrieved from <https://search.coe.int/cm?i=0900001680b1e593> [in English].

7. Markku Suksi. (2023). *The rule of law and automated decision-making*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-30142-1> [in English].

8. Muhamad Hasan Rumlus. (2025). Governing AI: A narrative review of algorithmic accountability and legal frameworks. *Journal of Law Review*, 3(2), 101–112. <https://doi.org/10.61978/legalis.v3i2.810> [in English].

9. Mykhailo Yanyshivskiy. (2024). Regulation of artificial intelligence in Ukraine in the framework of harmonisation with EU legal norms. *Legal Research Review*, 1, 24–32. <https://doi.org/10.23939/dg2024.53> [in English].

10. Kuzmenko, O. V., Lysenko, I. V., & Hariaieva, H. M. (2025). Aktualni pytannia vykorystannia tekhnolohii shtuchnoho intelektu v yurydychnii diialnosti [Current issues of the use of artificial intelligence technologies in legal activity]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law*, 90(1), 100–106. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.1.14> [in Ukrainian].

11. Lawrence Lessig. (1999). *Code: And other laws of cyberspace*. Basic Books. Retrieved from <https://lessig.org/images/resources/1999-Code.pdf>.

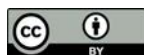
12. Artur Ishkhanyan. (2025). The sovereignty-internationalism paradox in AI governance: Digital federalism and global algorithmic control. *Discover Artificial Intelligence*, 5, 123. <https://doi.org/10.1007/s44163-025-00374-x> [in English].

13. Rui Rodrigues. (2020). Legal and human rights issues of AI: Gaps, challenges and vulnerabilities. *Journal of Responsible Technology*, 4, 100005. <https://doi.org/10.1016/j.jrt.2020.100005> [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 10.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 04.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 20.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0